

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2022-05-31
Besvaras senast
2022-06-08 kl. 12.00

Till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:1657 Optikerbranschens roll i ögonsjukvården

I Sverige utgör optikbranschen, och de legitimerade optiker som arbetar där, första linjens ögonsjukvård. Optikbranschen står historiskt för invånarnas primära vård när det gäller ögonen, och dessa tillstånd hanteras därmed inte i den offentligfinansierade primärvården. Varje år genomförs drygt 1,7 miljoner synundersökningar, undersökningar som sker med god kvalitet utanför den offentliga primärvården.

Det är ofta vid en synundersökning som grå eller grön starr upptäcks för första gången. Ett besök hos optikern kan även visa på misstankar om diabetes eller högt blodtryck, eller till och med om det finns en tumör i hjärnan eller ögonen. Om en optiker misstänker sjukliga förändringar av ögat måste optikerna, enligt Socialstyrelsens regelverk, hänvisa personen till en läkare. Legitimerade optiker remitterar, journalför och diagnostiserar sina patienter och spelar därför en viktig roll som ingång i vårdkedjan för ögonsjukvården.

De senaste åren har det börjar dyka upp aktörer på offentliga platser som erbjuder mätning av synfel och utprovning av glasögon. Dessa aktörer, som är registrerade som vårdgivare, kontrollerar inte ögats funktioner på det sätt som normalt görs vid ett optikerbesök. De erbjuder inte heller sedvanlig journalföring och skriver inte remisser. De lagrar uppgifter utifrån uppgivet telefonnummer i stället för på personnummer. Att det råder en stor kvalitetskillnad jämfört med ett traditionellt optikerbesök är inte något som brukarna är speciellt medvetna om.

Det är oroväckande att personer som går till dessa nya aktörer kan tro att de får en undersökning av lika god kvalitet som hos en optiker. I första hand äventyrar det kvaliteten för brukaren, men i förlängningen finns en uppenbar risk att den här hanteringen påverkar hela ögonsjukvården. Om kraven på branschen sänks för en aktör finns det risk att andra följer efter, och första linjens ögonsjukvård kanske inte längre kan hanteras på samma sätt som vi är vana vid – med enkelhet, god tillgänglighet och hög kvalitet. En farhåga är förstås att alla dessa patienter i så fall måste hanteras av en redan överbelastad primärvård. Det riskerar också att påverka kompetensförsörjningen, då de som i dag utbildar sig till legitimerad optiker förväntar sig att få arbeta i stor utsträckning som i dag: i privat verksamhet och i butiker, men ändå som en naturlig kugge i hälso- och sjukvårdssystemet.

För att optikerna ska kunna fortsätta att avlasta ögonsjukvården och remittera vidare personer med misstänkta sjukdomar, i stället för att vi får en situation där dessa stora patientgrupper vältras över på en redan ansträngd primärvård, är det av stor vikt att kvaliteten inom branschen upprätthålls, dels genom att kvaliteten på utbudet säkerställs, dels genom att rätt kompetens till branschen fortsatt säkerställs.

Med anledning av detta vill jag fråga socialminister Lena Hallengren:

Tänker ministern ta några initiativ för att säkerställa att optikerna har rätt förutsättningar för att fortsätta att vara första linjens vård vad gäller ögonsjukvård i Sverige?

.....

Sofia Nilsson (C)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch